Л. М. Поліщук, К. В. Погосян

ГЛОБАЛЬНІ ЗАГРОЗИ БЕЗПЕКИ НА ПЛАНЕТІ

На ранніх етапах свого розвитку, людство не могло породити жодної глобальної проблеми. Внаслідок заселення людством майже всього суходолу та значного господарського освоєння довкілля, почали виникати і дедалі загострюватися глобальні проблеми. Всі вони здатні спричинити знищення всього живого на нашій планеті.

Глобальні проблеми – комплекс проблем і ситуацій (екологічні проблеми, пе-

регони озброєнь, хвороби і т. д.), що порушують життєві інтереси всіх народів світу, і для свого вирішення вимагають колективних зусиль світової громадськості, від яких залежить подальший прогрес людства і збереження цивілізації.

Нині, до глобальних проблем людства відносять: економічні проблеми, соціальні, екологічні, геополітичні та технологічні проблеми. Ризики в економічній категорії включають фіскальну кризу та кризу ліквідності, руйнацію основних фінансових механізмів та інститутів, коливання цін на нафту, безробіття та крах інфраструктури, від якої залежить економічна діяльність країн.

Соціальна категорія ризиків охоплює ризики, які відносяться до соціальної стабільності, такі як: нерівність доходів населення, криза продуктів харчування, епідемії тощо.

Геополітичні ризики включають політичні ризики, дипломатичні конфлікти, злочинність та ризики глобального управління. Ці ризики походять від тероризму, диспутів щодо ресурсів та війни, корупції, організованої злочинності та незаконної торгівлі.

Технологічні ризики покривають глобальні ризики, які відносяться до збільшення централізації інформації, індивідуальних технологій комунікації, бізнесу та управління.

Екологічні ризики включають природні лиха, такі як землетруси і геомагнітні бурі та ін., техногенні ризики, такі як руйнація екосистеми, нестача прісної води, ядерні аварії та нездатність пом'якшити або пристосуватися до змін клімату [1]. Наразі, у світі спостерігається велика частота екстремальних погодних явищ (повені, шторми, пожежі), велика частота стихійних лих штучно створених людьми, які безпосередньо впливають на навколишнє середовище (наприклад, розливи нафти, ядерні аварії), значне руйнування екосистем (земля і океан), водний дефіцит та нездатність пом'якшення наслідків зміни клімату та адаптації до нього.

Прогнозують, що глобальні потреби в воді можуть бути витісненими за межі наявних водних ресурсів на 40% до 2030 року. Сільське господарство вже використовує в середньому 70% від загального споживання води. За даними Світового банку, виробництво продуктів харчування буде збільшено на 50% до 2030 року в міру зростання населення і зміни звичок харчування. Міжнародне енергетичне агентство прогнозує, що споживання води для задоволення потреб виробництва збільшиться на 85% до 2035 року [2].

Це найголовніші комплексні проблеми людства, а розвиток цивілізації на планеті постійно породжує нові й нові. Серед найбільш імовірних ризиків 2019 року, на думку експертів ВЕФ, перші три позиції посідають екологічні проблеми: екстремальні погодні явища, неготовність до кліматичних змін і стихійні лиха. Далі за ступенем імовірності йде шахрайство з даними та їх крадіжка, кібератаки, антропогенні екологічні проблеми, масова міграція, втрата біорізноманіття, криза водопостачання та економічна криза.

Половину небезпечних ризиків складають екологічні проблеми та поширення інфекційних захворювань. Варто зазначити, що зброя масового знищення та екстремальні погодні явища вже третій рік поспіль названо основними світовими загрозами. Тоді як, майже десять років тому, головні глобальні ризики носили виключно економічний характер. У 2010 році це був обвал цін на активи, в 2011-му – шторми, циклони та фінансова криза. З 2012 до 2014 роки найбільш ймовірним ризиком називали розрив у доходах населення. Після 2014 року характер глобальних ризиків змінився. Експерти ВЕФ стали побоюватися міждержавних конфліктів, неконтрольованої міграції, кризи водопостачання та кліматичних змін [3].

Глобальні проблеми людства взаємопов'язані, охоплюють всі сторони життя

людей, стосуються всіх країн і народів та верств населення, стосуються як поверхні Землі, так і Світового океану, атмосфери, навколоземного та космічного простору. Вони призводять до великих економічних та соціальних збитків. Глобальні загрози несуть за собою глобальні збитки, тому необхідним є не лише впровадження інструментів запобігання таких проблем, а й міжнародне співробітництво країн та світових об'єднань з метою вирішення тих проблем, які існують та несуть негативні наслідки не лише для населення окремої країни, а й впливають на стан планети в цілому.

Список використаних джерел

1.Global Risks 2014 Report (Звіт про глобальні ризики 2014) [Електронний ресурс] – Режим доступу: www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalRisks_Report_2014.pdf; 2.Global Risks 2018 Report (Звіт про глобальні ризики 2018) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2018 3.Global Risks 2019 Report (Звіт про глобальні ризики 2019) [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2019.